

The Mediating Role of Cognitive Defusion and Maladaptive Emotion Regulation in the Relationship Between Body Dysmorphic Disorder and Internet Addiction

Soheil Abousaedi Jirofti ¹ , Fatemeh Nemati Sogolitappeh ² , Mahya Pashazade ³ ,
Niloofar Abousaedi Jirofti ⁴

1. PhD Student, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

2. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

3. MSc Student, Department of Cognitive Neuroscience, Faculty of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

4. MSc Student, Department of Counseling, Faculty of Humanities, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran

Corresponding Author: Soheil Abousaedi Jirofti

E-mail: soheilaboosaedi@gmail.com

Received: 18 January 2025

Revised: 28 January 2025

Accepted: 02 February 2025

Published: 22 August 2026

Citation: Abousaedi Jirofti, S., Nemati Sogolitappeh, F., Pashazade, M., & Abousaedi Jirofti, N. (2026). The Mediating Role of Cognitive Defusion and Maladaptive Emotion Regulation in the Relationship Between Body Dysmorphic Disorder and Internet Addiction. *Journal of Modern Psychological Researches*, 21(82), 1-12. DOI: [10.22034/jmpr.2025.65528.6616](https://doi.org/10.22034/jmpr.2025.65528.6616)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Internet addiction is a maladaptive behavioral pattern of Internet use that occurs in an excessive and uncontrollable manner and leads to impairment in the individual's social, occupational, or academic functioning (Gjoneska et al., 2022). In their study, Ateq et al. (2024) concluded that body dysmorphic disorder (BDD) has a direct and significant relationship with Internet addiction and that persistent use of social media is associated with negative evaluations of physical appearance and a desire for cosmetic surgery, especially among girls and women.

Body dysmorphic disorder is defined as an individual having excessive concern about their physical flaws or defects, which are usually not visible to others or seem very minor. These concerns lead to repetitive behaviors

or obsessive mental thoughts related to appearance (American Psychiatric Association, 2022). This imaginary or partial defect, along with the fear of negative evaluation in relation to others, can strengthen the relationship between body image dissatisfaction and Internet addiction (Liu et al., 2023), and on the other hand, this relationship can probably be mediated through other variables. In this study, cognitive defusion and maladaptive emotion regulation were used as mediators, because cognitive defusion (Oliveira et al., 2024) and maladaptive emotion regulation (Boline et al., 2021) in addition to being affected by body dysmorphic disorder affect the outcomes of this study, namely Internet addiction (Abousaedi Jirofti et al., 2024; Shi et al., 2024).

Cognitive defusion is a psychological state in which a person experiences inconsistency or conflict between their beliefs, attitudes, values, and behaviors. This situation often leads to discomfort or psychological stress, because humans naturally seek to maintain balance and consistency in their thought system. To reduce this unpleasant feeling, individuals may revise their beliefs, change their behavior, or ignore information that exacerbates this conflict (Theophilis et al., 2024). Emotion regulation also refers to a set of psychological and behavioral processes that have two types of cognitive adaptive and maladaptive strategies through which individuals manage, adjust, or change their emotions (Garnefski & Kraaij, 2006).

Therefore, the present study sought to answer the following question: Does the mediating role model of cognitive defusion and maladaptive emotion regulation have a good fit in the relationship between body dysmorphic disorder and Internet addiction?

Method

The present study was descriptive/correlational and path analysis. The statistical population included all female students of Tabriz University in the academic year 2024-2025. According to Kline (2023), the minimum sample size for determining the sample size is 12 to 20 people for each variable, which in this study was increased to 312 people due to compensation for the drop in subjects. Sampling was carried out using the convenience method.

The study tools included: Kaplan's (2010) problematic Internet Use Questionnaire (PIUQ), which includes 15 items and 5 factors. Phillips et al.'s (1997) Body Dysmorphic Disorder Questionnaire (YBOCS-BDD) was designed and has 12 items. Gillanders et al.'s (2014) Cognitive Fusion Questionnaire (CFQ) includes 12 items and two components of cognitive dysfunction (3 items) and cognitive fusion (9 items). The Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ) by Garnefsky and Kraich (2006) is an 18-item instrument.

Results

A total of 301 people participated in this study. The age range of the participants in the study was between 18 and 40 years, with an average of 23.38 (SD = 2.07) years. The results showed that there is a normal correlation between the predictor variable (body dysmorphic disorder) and the criterion (Internet addiction) in the present study. Then, the path analysis method was used to fit the measured model with the theoretical model. The results also showed that the statistical assumptions of the path analysis were achieved and confirmed.

The results also showed that the R² value for the mediator variable of maladaptive emotion regulation was 0.07 and for the endogenous variable was 0.24. This means that 7 percent of the mediator variable was explained by exogenous variables and 24 percent of the endogenous variable was explained by mediator and exogenous variables. Then, the bootstrap test was used to examine the indirect effects as shown in Table 1:

Table 1. Indirect Effect Values Using the Bootstrap Method

Independent variable	Mediating variable	Dependent variable	Lower limit	Upper limit	Effect size	Significance level
Body dysmorphia	Maladaptive emotion regulation	Internet addiction	0.009	0.108	0.056	0.001
Body dysmorphia	Cognitive defusion	Internet addiction	-0.042	-0.087	-0.013	0.59

The contents of Table 1 show that the indirect effects of body dysmorphic disorder on Internet addiction through the mediation of maladaptive emotion regulation are positive and significant. The results also indicated that the indirect effects of body dysmorphic disorder on Internet addiction through the mediation of cognitive defusion were negative and insignificant. Therefore, only maladaptive emotion regulation was able to mediate the relationship between body dysmorphic disorder and Internet addiction. The results also showed that the present research model has a good fit; Because the values obtained from the fit indices indicated that the fit indices are all within the acceptable range.

Discussion

The present study was designed to explain the mediating role of cognitive defusion and maladaptive emotion regulation in the relationship between body dysmorphic disorder and Internet addiction. According to the results obtained, the structural model of the research model had a good fit. The results showed that body dysmorphic disorder has a direct and significant relationship with Internet addiction. In explaining this result, it can be said that people with body dysmorphic disorder, due to their constant preoccupation with concerns about their appearance, usually spend a lot of time on the Internet

comparing themselves with idealized images or editing photos to achieve unrealistic beauty standards (Imperator et al., 2022).

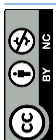
The findings of the present study also showed that maladaptive emotion regulation plays a mediating role in the relationship between body dysmorphic disorder and Internet addiction. In explaining this result, it can be argued that people with body dysmorphic disorder experience intense negative emotions such as shame, anxiety, depression, or body dissatisfaction due to persistent and excessive concern about real or imagined defects in their appearance. Instead of using healthy strategies, these people resort to maladaptive cognitive emotion regulation strategies to manage these emotions. Maladaptive emotion regulation includes strategies such as catastrophizing or rumination about appearance defects, which not only do not reduce negative emotions, but can also intensify them. Meanwhile, the Internet serves as a safe and controllable space to escape reality, reduce social judgments, or access superficial social approval (such as likes and comments on social networks). For this reason, people frequently use the

Internet to avoid confronting negative emotions and reduce feelings of ugliness. This behavior gradually becomes a habit or addiction, because the Internet provides a quick and temporary solution to reduce stress. As a result, maladaptive emotion regulation acts as a mediator and causes body dysmorphic disorder to indirectly lead the person to excessive use of the Internet and ultimately addiction to it (Gupta et al., 2023).

This study, like many other studies, has limitations. One of the main limitations was the use of self-report questionnaires, which can cause biases and reduce the generalizability of the results. Also, the second limitation was the sampling method, which was carried out using the convenience method. As a result, it is suggested that more accurate tools other than the self-report method, such as qualitative or mixed methods, be used in future studies. Also, to examine more precise cause-and-effect relationships, it is suggested that future studies be designed longitudinally to fully examine the long-term effects of various factors, such as cognitive fusion, on psychological disorders.

KEYWORDS

body dysmorphic disorder, cognitive defusion, internet addiction, emotion regulation

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

journal homepage: <https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/>

نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت

سهیل ابوسعیدی جیرفتی^۱ , فاطمه نعمتی سوگلی تپه^۲ , محیا پاشازاده^۳ , نیلوفر ابوسعیدی جیرفتی^۴

۱. دانشجوی دکترای تخصصی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علوم شناختی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

نویسنده مسئول: سهیل ابوسعیدی جیرفتی

رایانامه: soheilaboosaedi@gmail.com

استناددهی: ابوسعیدی جیرفتی، سهیل؛ نعمتی سوگلی تپه، فاطمه؛ پاشازاده، محیا

و ابوسعیدی جیرفتی، نیلوفر (۱۴۰۵). نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت. فصلنامه

پژوهش‌های نوین روانشناختی، ۲۱(۸۲)، ۱-۱۲. DOI:

[10.22034/jmpr.2025.65528.6616](https://doi.org/10.22034/jmpr.2025.65528.6616)

تاریخ دریافت: ۲۹ دی ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: ۰۹ بهمن ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴ بهمن ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۳۱ مرداد ۱۴۰۵

چکیده

مشخصات مقاله

کلیدواژه‌ها:

اعتیاد به اینترنت، بدریخت انگاری بدن، تنظیم هیجان، گسلش شناختی

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت انجام گرفت. طرح این مطالعه توصیفی/همبستگی و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر دانشگاه تبریز در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰۱ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های استفاده آسیب‌زا از اینترنت (PIUQ)، پرسشنامه اختلال بدریخت انگاری بدن (YBOCS-BDD)، پرسشنامه همجوشی شناختی (CFQ)، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ) بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS^{۲۷} و Amos^{۲۴} استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد مدل نهایی پژوهش از برازش نسبتاً مطلوبی برخوردار است. نتایج تحلیل مسیر در مسیرهای مستقیم نشان داد بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/01$)، همچنین بین بدریخت انگاری بدن با تنظیم هیجان ناسازگار رابطه معنی‌داری یافت شد ($p < 0/01$)، اما بین بدریخت انگاری بدن با گسلش شناختی و گسلش شناختی با اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری گزارش نشد ($p > 0/01$). اثر غیرمستقیم بدریخت انگاری بدن به واسطه تنظیم هیجان ناسازگار بر اعتیاد به اینترنت معنادار بود ($p < 0/01$). همچنین اثر غیرمستقیم بدریخت انگاری بدن به واسطه گسلش شناختی بر اعتیاد به اینترنت معنادار نبود ($p > 0/01$). متخصصان حوزه سلامت روان با تکیه بر نتایج بدست آمده از این مدل می‌توانند از مداخلات درمانی متمرکز بر راهبردهای سازگار تنظیم شناختی هیجان و فاصله‌گیری شناختی در اختلالاتی مانند بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت استفاده کنند.

مقدمه

اینترنت یک وسیله ارتباطی آنلاین است که به شکلی مداوم و بدون وقفه در تمامی جنبه‌های زندگی، از سرگرمی‌ها تا تعاملات اجتماعی، در حال رشد و توسعه می‌باشد (لوپز^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). پیشرفت مستمر فناوری اینترنت از یک سو به نفع کاربران است، اما از سوی دیگر می‌تواند پیامدهای منفی نیز داشته باشد. بیش از ده سال از مطرح شدن اولین نگرانی‌ها درباره اعتیاد به اینترنت می‌گذرد، و اخیراً احتمال شناسایی آن به عنوان یکی از اختلالات روانی به موضوعی مورد توجه در محافل علمی تبدیل شده است (کاربونل^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). اعتیاد به اینترنت یک الگوی رفتاری ناسازگارانه در استفاده از اینترنت است که به شکل افراطی و غیرقابل کنترل رخ می‌دهد و منجر به اختلال در عملکردهای اجتماعی، شغلی یا تحصیلی فرد می‌شود (ژانسکا^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). این وضعیت با وابستگی روانی و هیجانی به اینترنت همراه است، به طوری که کاهش یا قطع دسترسی به آن می‌تواند علائمی مانند اضطراب، بی‌قراری یا افسردگی ایجاد کند. افراد مبتلا معمولاً اولویت بیشتری به فعالیت‌های آنلاین می‌دهند و زمان زیادی را در اینترنت می‌گذرانند، حتی اگر این رفتار باعث بروز مشکلات جسمی، روانی یا اجتماعی شود. اعتیاد به اینترنت همچنین شامل ویژگی‌هایی مانند ناتوانی در محدود کردن زمان استفاده از اینترنت، نیاز به صرف زمان بیشتر برای دستیابی به همان سطح رضایت، و تجربه علائم منفی روانی یا فیزیولوژیکی در صورت عدم دسترسی به اینترنت است (تانگ^۴ و همکاران، ۲۰۲۴). پژوهش‌ها نشان داده‌اند گاهی این رفتار افراطی در اینترنت صرف مقایسه خود با دیگران شده و از سوی دیگر تصاویر ایده‌آل‌سازی شده در شبکه‌های اجتماعی ممکن است باعث افزایش ناراضی‌های و ویژگی‌های ظاهری شود (رحیمی و رحیم آقایی، ۱۴۰۳). به‌طور مشابه گوپتا^۵ و همکاران (۲۰۲۳) بیان کردند استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند انتظارات غیرواقعی در مورد زیبایی ایجاد کند و فرد را بیشتر درگیر نقص‌های جزئی یا خیالی خود کند. همچنین آتک^۶ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که اختلال بدریخت انگاری بدن^۷ (BDD) رابطه مستقیم و معناداری با اعتیاد به اینترنت دارد و استفاده مداوم از شبکه‌های اجتماعی با ارزیابی‌های منفی از ظاهر فیزیکی و تمایل به جراحی‌های زیبایی، به‌ویژه در میان دختران و زنان، مرتبط است.

اختلال بدریخت‌انگاری بدن به این صورت تعریف می‌شود که فرد نگرانی افراطی درباره نقص‌ها یا ایرادات ظاهری خود دارد، که این نقص‌ها معمولاً برای دیگران قابل مشاهده نیستند یا بسیار جزئی به نظر می‌رسند. این نگرانی‌ها منجر به انجام رفتارهای تکراری یا افکار ذهنی وسواسی مرتبط با ظاهر می‌شوند؛ مانند نگاه مکرر به آینه، دست‌کاری پوست، مقایسه مداوم

ظاهر خود با دیگران، یا تلاش برای پنهان کردن نقص‌های ظاهری با آرایش یا لباس. این افکار و رفتارها باعث ایجاد پریشانی روانی قابل توجه یا اختلال در عملکرد اجتماعی، شغلی یا سایر زمینه‌های زندگی می‌شوند (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). این نقص خیالی یا جزئی به همراه ترس از ارزیابی منفی در ارتباط با دیگران می‌تواند رابطه ناراضی‌ای از تصویر بدن و اعتیاد به اینترنت را تقویت کند (لیو^۸ و همکاران، ۲۰۲۳) و از سوی دیگر این رابطه احتمالاً می‌تواند از طریق متغیرهای دیگری میانجی شود. در این پژوهش از گسلش شناختی^۹ و تنظیم هیجان ناسازگار^{۱۰} به عنوان میانجی استفاده شده است، چراکه گسلش شناختی (اولیویرا^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۴) و تنظیم هیجان ناسازگار (بولین^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۱) علاوه بر تأثیرپذیری از اختلال بدریخت انگاری بدن بر پیامدهای این پژوهش یعنی اعتیاد به اینترنت (ابوسعیدی جیرفتی و همکاران، ۱۴۰۳؛ شی^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۴) تأثیر می‌گذارد.

گسلش شناختی حالتی روان‌شناختی است که در آن فرد دچار ناسازگاری یا تضاد میان باورها، نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای خود می‌شود. این وضعیت اغلب به ایجاد ناراحتی یا فشار روانی منجر می‌گردد، زیرا انسان‌ها به‌طور طبیعی به دنبال حفظ تعادل و سازگاری در نظام فکری خود هستند. افراد برای کاهش این احساس ناخوشایند، ممکن است در باورهای خود تجدیدنظر کنند، رفتار خود را تغییر دهند، یا اطلاعاتی که باعث تشدید این تضاد می‌شود را نادیده بگیرند (تئوفیلوس^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۴). در پژوهشی (آقاجانی و همکاران، ۲۰۱۹) نشان داده شد که گسلش شناختی رابطه معناداری با اختلال بدریخت انگاری بدن دارد.

تنظیم هیجان نیز به مجموعه‌ای از فرآیندهای روان‌شناختی و رفتاری اطلاق می‌شود که دارای دو نوع راهبردهای سازگار و ناسازگار شناختی است و افراد از طریق آن‌ها هیجان‌های خود را مدیریت، تعدیل یا تغییر می‌دهند (گارنفسکی و کرایچ، ۲۰۰۶). این ویژگی برای رشد و عملکرد سالم ضروری می‌باشد و نقص در این توانایی و استفاده از راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان به عنوان یک عامل خطر در بسیاری از اختلالات روانی شناسایی شده است (لینکلن^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۲). بررسی پیشینه نظری نشان می‌دهد که اختلال بدریخت انگاری بدن تأثیر مستقیمی بر تنظیم هیجان دارد و افراد دچار این اختلال در موقعیت‌های مختلف از راهبردهای ناسازگار برای تنظیم هیجان استفاده می‌کنند (جیو و ژو^{۱۶}، ۲۰۲۳) و از سوی دیگر، راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان با اعتیاد به اینترنت نیز در ارتباط هستند. بدین صورت که افراد دچار اختلال بدریخت انگاری بدن در موقعیت‌های مختلف از راهبردهای ناسازگار در تنظیم هیجان (سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخوارگری، فاجعه‌نمایی) استفاده می‌کنند و این راهبردهای ناسازگار زمینه

9. Cognitive defusion

10. Maladaptive emotion regulation

11. Oliveira

12. Boullion

13. Shi

14. Theofilis

15. Linkoln

16. Gu & Zhu

1. Lopez

2. Carbonell

3. Gjoneska

4. Tang

5. Gupta

6. Ateq

7. Body dysmorphic disorder

8. Liu

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه استفاده آسیب‌زا از اینترنت^۳ (PIUQ): مقیاس استفاده آسیب‌زا از اینترنت توسط کاپلان^۴ (۲۰۱۰) برای سنجش اعتیاد به اینترنت طراحی شده است. این پرسشنامه شامل ۱۵ گویه و ۵ عامل است که شامل ترجیح تعامل اجتماعی آنلاین، تنظیم خلق‌وخو، اشتغال ذهنی، استفاده جبری از اینترنت و پیامدهای منفی می‌باشد. شرکت‌کنندگان بر اساس یک طیف لیکرت ۷ درجه‌ای پاسخ خود را طبقه‌بندی می‌کنند و نمرات در دامنه‌ای از ۲۹ تا ۱۴۵ قرار دارند. در پژوهش کاپلان (۲۰۱۰) پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ به میزان ۰/۹۱ گزارش شد و روایی همگرای این مقیاس را ۰/۸۵ به دست آورد (کاپلان، ۲۰۱۰). در ایران، احمدپور و همکاران (۱۳۹۷) ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۹۲ برآورد کردند. همچنین روایی پرسشنامه از طریق روش «نسبت اعتبار محتوا» (CVR)^۵ که توسط لوشه^۶ معرفی شده است، بررسی گردید. این نویسندگان نسبت اعتبار محتوایی به عنوان شاخصی از روایی ابزار را برای کل پرسشنامه ۰/۸۵ گزارش کردند. همچنین بر اساس نتایج تحلیل عاملی، پنج عامل اصلی شناسایی شدند که مقادیر ویژه بالاتر از ۱ داشتند. این عوامل ۸۳/۷۰۵ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. درصد تجمعی ۸۳/۷۰۵ درصد به این معناست که در مجموع ۵ عامل مذکور حدود ۸۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند (احمدپور و همکاران، ۱۳۹۷). در پژوهش حاضر میزان همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ برای هر کدام از عامل‌های ترجیح تعامل آنلاین، تنظیم خلق‌وخو، اشتغال ذهنی، استفاده جبری از اینترنت و پیامدهای منفی به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۵، ۰/۸۶، ۰/۸۰ و ۰/۸۰ برای کل مقیاس ۰/۸۶ به دست آمد.

پرسشنامه اختلال بدریخت انگاری بدن (YBOCS-BDD):^۷ این مقیاس نسخه اصلاح‌شده مقیاس وسواسی-اجباری بیبل براون است که توسط فلیپس و همکاران^۸ (۱۹۹۷) طراحی شده است و دارای ۱۲ گویه است که شدت علائم BDD را در هفته گذشته ارزیابی می‌کند. شرکت‌کنندگان پاسخ خود را بر روی یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم=۰ تا کاملاً موافقم=۴) طبقه‌بندی می‌کنند. دامنه نمرات بین ۰ تا ۴۸ می‌باشد. فلیپس و همکاران (۱۹۹۷) پایایی از نوع بازآزمایی در یک هفته را ۰/۸۸ گزارش نمودند و همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای همسانی درونی ۰/۸۰ به دست آمد. در ایران، ربیعی و همکاران (۱۳۸۸) ضریب آلفای کرونباخ را برای این مقیاس ۰/۹۳ گزارش کردند و به منظور روایی سازه پرسشنامه، از روش تحلیل عاملی استفاده شد که ۶۶ درصد از واریانس قابل تبیین بود و روایی همزمان آن با پرسشنامه پادو^۹ ۰/۵۸ گزارش کردند (ربیعی و همکاران، ۱۳۸۸). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۸۸ بدست آمد.

لازم را برای اعتیاد به اینترنت مهیا می‌سازند (لو^۱ و همکاران، ۲۰۲۲).

در بیان ضرورت پژوهش می‌توان گفت اعتیاد به اینترنت به عنوان نوعی اعتیاد رفتاری محسوب می‌شود، که علت گرایش به آن می‌تواند دیدن برخی نقص‌ها در تصویر بدنی خویش و همچنین نقص در تنظیم هیجان و گسلش شناختی باشد و به عبارتی افراد برای فرار از مشکلات زندگی به اینترنت روی می‌آورند که می‌تواند مشکلات جدی تحصیلی و خانوادگی برای آن‌ها به وجود آورد. از سوی دیگر بررسی چرایی و چگونگی بروز آسیب‌های ناشی از اعتیاد به اینترنت و یافتن راهکارهایی برای پیشگیری و کنترل این مشکل در بین دانشجویان و سایر گروه‌ها، پژوهشگران را بر آن داشته است تا با تمرکز بر شناسایی متغیرهای مؤثر در بروز اعتیاد به اینترنت، اطلاعات ارزشمندی جهت اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری و مداخله کارآمد در اختیار متخصصان بهداشت روانی قرار دهد. از این رو پژوهش حاضر به دنبال خلاء پژوهشی موجود به این منظور طراحی شده است تا با بررسی این عوامل به تبیین نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم ناسازگارانه هیجان در رابطه بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت بپردازد. همچنین این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال بود: آیا مدل نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین بدریخت انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت از برازش مطلوبی برخوردار است؟

روش

پژوهش حاضر توصیفی/همبستگی و از نوع تحلیل مسیر بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دختر دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. بنا به نظر کلاین^۲ (۲۰۲۳) برای تعیین حجم نمونه حداقل حجم نمونه ۱۲ تا ۲۰ نفر برای هر متغیر است، که در این پژوهش به دلیل جبران افت آزمودنی‌ها به ۳۱۲ نفر افزایش یافت. نمونه‌گیری به روش در دسترس صورت پذیرفت. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها تعداد ۱۱ پرسشنامه با استفاده از فاصله اطمینان Mahalanobis به عنوان داده پرت شناسایی و از پژوهش کنار گذاشته شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل: رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، دختر بودن، داشتن حداقل سن ۱۸ سال و آگاهی از اهداف پژوهش بود. از جمله معیارهای خروج از پژوهش می‌توان به تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها و پاسخ یکسان به سؤالات مختلف اشاره کرد. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی به تمام شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه بوده و به صورت جمعی تحلیل خواهند شد و در هر بخش از پژوهش می‌توانستند از ادامه پژوهش انصراف دهند. در نهایت، داده‌های پژوهش به روش تحلیل مسیر و با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS 27 و AMOS 24 تحلیل شد.

6. Lowshe
7. Yale-Brown Obsessive Compulsive Scale for BDD
8. Phillips
9. Padua Inventory

1. Luo
2. Kline
3. Problematic use of the Internet questionnaire (PIUQ)
4. Caplan
5. Content Validity Ratio

کمترین مقدار آلفای کرونباخ ۰/۶۷ برای خرده مقیاس سرزنش خود بود و برای سایر خرده مقیاس‌ها بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۱ گزارش شد. همچنین برای بررسی روایی این پرسشنامه، گارنفسکی و کرایچ (۲۰۰۶) از روایی همزمان با پرسشنامه افسردگی استفاده کردند، که بین ۰/۲۱ (ارزیابی مجدد مثبت) تا ۰/۵۳ (فاجعه سازی) به دست آمد. در ایران بشارت (۱۳۹۵) کمترین آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس سرزنش خود ۰/۶۸ و بیشترین آلفای کرونباخ برای فاجعه نمایی ۰/۸۱ به دست آورد. بنابراین، نتایج نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب برای این مقیاس می‌باشد. روایی این مقیاس از طریق همبستگی ماده‌های آن با مقیاس‌های افسردگی و اضطراب سلامت به ترتیب ۰/۳۵ و ۰/۳۷ در سطح خطای (p=۰/۰۰۱) به دست آمد (یوسفی، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر مقدار آلفای کرونباخ برای راهبردهای ناسازگار تنظیم شناختی هیجان شامل سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخواری و فاجعه‌نمایی به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۸۳ بدست آمد.

یافته‌ها

در مجموع ۳۰۱ شرکت‌کننده در این پژوهش مشارکت داشتند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان حاضر در مطالعه بین ۱۸ تا ۴۰ سال بود که به‌طور میانگین ۲۳/۳۸ سال با انحراف استاندارد ۲/۰۷ محاسبه شد. در جدول ۱، انحراف استاندارد، میانگین و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش نشان داده شده است.

پرسشنامه همجوشی شناختی^۱ (CFQ): برای سنجش گسلش شناختی از پرسشنامه همجوشی شناختی گیلاندرز^۲ و همکاران (۲۰۱۴) استفاده گردید که شامل ۱۲ گویه و دو مؤلفه گسلش شناختی (۳ گویه) و همجوشی شناختی (۹ گویه) می‌باشد و بر اساس طیف ۶ درجه‌ای لیکرت (۱=هرگز تا ۶=همیشه) به سنجش گسلش شناختی و همجوشی شناختی می‌پردازد. در این مقیاس شرکت‌کنندگان هرچه نمره بالاتری کسب کنند میزان همجوشی شناختی و گسلش شناختی در حد بالاتری می‌باشد. گیلاندرز و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش خود ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس حاضر را ۰/۸۸ گزارش نمودند و همچنین میزان روایی همگرایی این مقیاس با پرسشنامه سبک پاسخ‌دهی نشخوارکننده^۳ را ۰/۵۴ ذکر کردند. در ایران قوی و همکاران (۱۴۰۲) میزان آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۹۵ به دست آوردند و روایی همگرایی این مقیاس با پرسشنامه اختلال بدریخت انگاری بدن (۰/۶۲) و روایی واگرایی این مقیاس را با مقیاس تصویر بدن (۰/۵۹) مناسب گزارش کردند (قوی و همکاران، ۱۴۰۲). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس حاضر ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۴ (CERQ): پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان توسط گارنفسکی و کرایچ^۵ (۲۰۰۶) طراحی شد. این مقیاس یک ابزار ۱۸ گویه‌ای است و راهبردهای سازگارانه و ناسازگارانه تنظیم شناختی هیجان را در پاسخ به تنیدگی‌های زندگی در اندازه‌های ۵ درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) می‌سنجد. در پژوهش حاضر فقط از راهبردهای ناسازگارانه تنظیم شناختی هیجان استفاده گردید که شامل: سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخواری و فاجعه نمایی می‌شود. در پژوهش گارنفسکی و کرایچ (۲۰۰۶)

جدول ۱: ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴
۱. اعتیاد به اینترنت	۱			
۲. بدریخت انگاری بدن	**۰/۴۰	۱		
۳. گسلش شناختی	**۰/۱۴	۰/۰۳	۱	
۴. تنظیم هیجان ناسازگار	**۰/۳۳	**۰/۲۵	-۰/۰۸	۱
میانگین	۵۲/۷۲	۱۱/۷۸	۱۵/۶۹	۲۳/۳۶
انحراف استاندارد	۱۷/۶۹	۲/۷۴	۶/۱۰	۵/۳۸
کجی	۰/۳۴	۰/۲۶	۰/۵۰	۰/۱۸
کشیدگی	-۰/۳۰	-۰/۱۳	۰/۶۹	-۰/۵۹

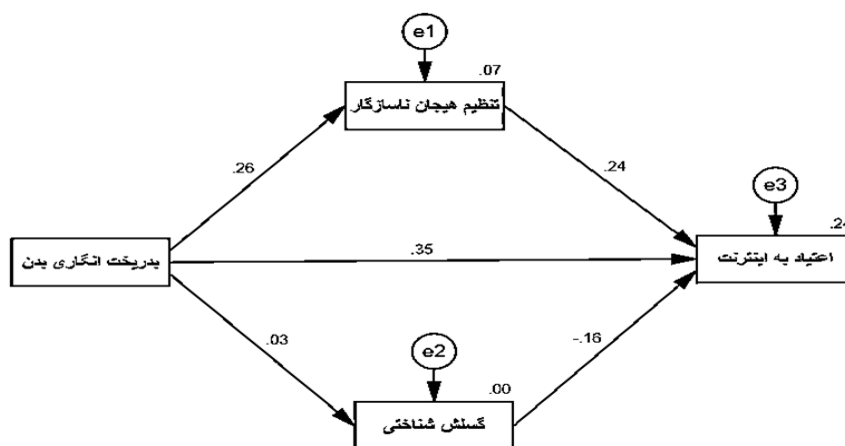
* p < ۰/۰۵, **p < ۰/۰۱

هم‌خطی چندگانه متغیرها با استفاده از شاخص‌های VIF و Tolerance (با مقادیر ۱/۰۸، ۱/۰۱ و ۱/۰۷ برای VIF و مقادیر ۰/۹۲، ۰/۹۸ و ۰/۹۳ برای Tolerance) و استقلال منابع خطا (با مقدار ۲/۱۵) با استفاده از آزمون دوربین-واتسون مورد بررسی قرار گرفته و تحقق آن‌ها مورد تأیید واقع شد. در ادامه مدل پژوهش در تصویر ۱ ارائه شده است.

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد که بین متغیر پیش‌بین (بدریخت انگاری بدن) و ملاک (اعتیاد به اینترنت) در پژوهش حاضر، همبستگی متعارف وجود دارد. در ادامه جهت برازش مدل اندازه‌گیری شده با مدل نظری، از روش تحلیل مسیر استفاده شد. در این راستا مقادیر چولگی و کشیدگی حاکی از این است که متغیرهای پژوهش حاضر از توزیع نرمال برخوردار هستند چرا که تمام مقادیر در محدوده ± 3 قرار گرفته‌اند. عدم

4. Cognitive emotion regulation questionnaire (CERQ)
5. Garnefski & kraij

1. Cognitive Fusion Questionnaire
2. Gillanders
3. Ruminative response style

شکل ۱: مدل اندازه‌گیری شده پژوهش

اعتیاد به اینترنت به‌عنوان متغیر درون‌زا (وابسته) رابطه معنی‌دار یافت شد. علاوه بر بررسی‌ها نشان می‌دهد که بین متغیر میانجی تنظیم هیجان ناسازگار با بدریخت انگاری بدن رابطه معنی‌دار، و در مقابل بین متغیر میانجی گسلش شناختی با بدریخت انگاری بدن رابطه غیرمعنی‌دار برقرار است.

بررسی ضرایب مسیر در مدل اندازه‌گیری شده پژوهش حاضر حاکی از این است که متغیر بدریخت انگاری بدن به‌عنوان متغیر برون‌زا (مستقل) با متغیر تنظیم هیجان ناسازگار به‌عنوان متغیرهای میانجی رابطه معنی‌دار دارد اما با گسلش شناختی رابطه معنی‌داری ندارد. همچنین بین این متغیر با

جدول ۲: برآوردهای ضرایب اثر مستقیم

متغیر برون‌زا ← متغیر درون‌زا	B	β	S.E.	T (C.R)	p
بدریخت انگاری بدن ← اعتیاد به اینترنت	۰/۴۰	۰/۳۵	۰/۱۶	۶/۰۸	۰/۰۰۱
بدریخت انگاری بدن ← تنظیم هیجان ناسازگار	۰/۲۲	۰/۲۶	۰/۰۵	۴/۱۷	۰/۰۰۱
بدریخت انگاری بدن ← گسلش شناختی	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۴۷	۰/۶۳
تنظیم هیجان ناسازگار ← اعتیاد به اینترنت	۰/۷۷	۰/۲۴	۰/۱۸	۴/۱۳	۰/۰۰۱
گسلش شناختی ← اعتیاد به اینترنت	-۰/۰۷	-۰/۱۶	۰/۳۶	-۲/۸۹	۰/۴۳

معنی‌دار نبود ($p < ۰/۴۳$). همچنین مقدار R^2 برای متغیر میانجی تنظیم هیجان ناسازگار ۰/۰۷ و برای متغیر درون‌زا ۰/۲۴ به دست آمد. بدین معنا که ۷ درصد از متغیر میانجی از طریق متغیرهای برون‌زا و ۲۴ درصد از متغیر درون‌زا از طریق متغیرهای میانجی و برون‌زا تبیین می‌شود. در ادامه جهت بررسی اثرات غیرمستقیم از آزمون بوت‌استرپ به شرح جدول ۳ استفاده شد:

همان‌طور که جدول (۲) نشان می‌دهد، اثرات مستقیم بدریخت انگاری بدن در سطح خطای ($p < ۰/۰۰۱$)، به لحاظ آماری بر اعتیاد به اینترنت (۰/۳۵) و تنظیم هیجان ناسازگار (۰/۲۶) معنادار است. اما اثر مستقیم بدریخت انگاری بدن بر گسلش شناختی ($p < ۰/۶۳$) معنی‌دار نبود. همچنین اثر مستقیم تنظیم هیجان ناسازگار (۰/۲۴) بر اعتیاد به اینترنت مثبت و معنادار بود و اثر مستقیم گسلش شناختی (-۰/۱۶) بر اعتیاد به اینترنت

جدول ۳: مقادیر اثرات غیرمستقیم با استفاده از روش بوت‌استرپ

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	حد پایین	حد بالا	اندازه اثر	سطح معنی‌داری
بدریخت انگاری بدن	تنظیم هیجان ناسازگار	اعتیاد به اینترنت	۰/۰۰۹	۰/۱۰۸	۰/۰۵۶	۰/۰۱
بدریخت انگاری بدن	گسلش شناختی	اعتیاد به اینترنت	-۰/۰۴۲	-۰/۰۸۷	-۰/۰۱۳	۰/۵۹

بدریخت انگاری بدن بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری گسلش شناختی منفی و غیرمعنی‌دار است. بنابراین تنها تنظیم هیجان ناسازگار قادر است که رابطه بین بدریخت انگاری بدن با اعتیاد به اینترنت را میانجی‌گری کند.

مندرجات جدول ۳ نشان می‌دهد که اثرات غیرمستقیم بدریخت انگاری بدن بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تنظیم هیجان ناسازگار مثبت و معنی‌دار می‌باشد. همچنین نتایج حاکی از آن است که اثرات غیرمستقیم

جدول ۴: شاخص‌های برازش مدل ساختاری

شاخص	CMIN/DF	DF	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	CFI	IFI
مقادیر مدل	۲/۴۳	۱	۰/۰۷	۰/۹۹	۰/۹۵	۰/۹۷	۰/۹۸	۰/۹۸
بازه قابل قبول	< ۵	-	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۸۰

مقابل استفاده از راهبردهای ناسازگار برای تنظیم هیجان، توانایی آنها در مدیریت هیجانات منفی را محدود می‌کند و به تقویت تنظیم هیجان ناسازگار منجر می‌شود. این رابطه دوسویه نشان می‌دهد که تنظیم هیجان ناسازگار می‌تواند هم به‌عنوان عاملی در ایجاد و هم به‌عنوان پیامد بدریخت‌انگاری بدن عمل کند (جیو و ژو، ۲۰۲۴).

نتایج نشان داد که بدریخت‌انگاری بدن رابطه مستقیم و معنی‌داری با گسلش شناختی ندارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات برنستاین^۴ و همکاران (۲۰۲۳)، استچلر و هنتون^۵ (۲۰۲۲) همسو و با مطالعه آقاجانی و همکاران (۲۰۱۹) ناهمسو بود. برای تبیین این نتیجه بدست آمده می‌توان گفت افراد مبتلا به اختلال بدریخت‌انگاری بدن تمایل دارند به شدت درگیر افکار وسواسی درباره عیوب ظاهری خود شوند و معمولاً به جای گسلش شناختی، با افکار منفی و اضطرابی به‌طور مداوم دست‌وپنجه نرم می‌کنند. این وسواس ذهنی، تمرکز بیش‌ازحد بر ظاهر و رفتارهای تکراری مانند بررسی مکرر خود در آینه یا پنهان کردن عیوب ظاهری خود، بجای گسلش شناختی نشان‌دهنده یک درگیری شناختی شدید است. به‌عبارت‌دیگر، اگرچه افراد مبتلا به بدریخت‌انگاری بدن ممکن است به طور موقت از مواجهه مستقیم با موقعیت‌های اجتماعی یا آینه اجتناب کنند، اما این رفتارها ناشی از درگیری مداوم با افکار وسواسی و نه گسلش شناختی است. بنابراین، شواهد موجود معمولاً به نقش درگیری شناختی بالا و افکار وسواسی اشاره دارند (برنستاین و همکاران، ۲۰۲۳).

همچنین یافته دیگر این مطالعه نشان داد بین تنظیم هیجان ناسازگار و اعتیاد به اینترنت رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. این نتیجه یا مطالعات ابوسعیدی جیرفتی و همکاران (۱۴۰۳)، شی و همکاران (۲۰۲۴) و یان^۶ و همکاران (۲۰۲۲) همسویی دارد. در تبیین این نتیجه گفته می‌شود افرادی که راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان مانند فاجعه‌نمایی و خودسرزنشگری را به کار می‌گیرند، تمایل دارند زمان زیادی را در فضای مجازی صرف فعالیت‌هایی مانند شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های آنلاین، یا تماشای محتوای ویدیویی کنند تا موقتاً از مواجهه با هیجانات ناخوشایند و منفی دور شوند. این استفاده بیش‌ازحد از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی اگرچه به طور موقت احساسات منفی را کاهش داده و باعث تسکین می‌شود، اما در بلندمدت، هیجانات منفی بر قوت خود باقی می‌مانند و حتی ممکن است آنها را تشدید کنند. علاوه بر این، اعتیاد به اینترنت می‌تواند با کاهش تعاملات اجتماعی در دنیای واقعی و افزایش احساس انزوا، مشکلات تنظیم هیجان را تشدید کند. به‌عنوان مثال، کاربران با سطح بالای اجتناب هیجانی، بیشتر در معرض اعتیاد به اینترنت هستند، زیرا اینترنت محیطی کنترل‌شده و امن برای فرار از چالش‌های هیجانی و اجتماعی فراهم می‌آورد (شی و همکاران، ۲۰۲۴).

نتایج نشان داد که گسلش شناختی رابطه مستقیم و معنی‌داری با اعتیاد به اینترنت ندارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات تونی و رونی^۷ (۲۰۲۳)، گول و گول^۸ (۲۰۲۳) همسو و با مطالعه اولیویرا و همکاران (۲۰۲۴) ناهمسو بود.

مندرجات جدول ۴ حاکی از این است که مدل نظری با مدل اندازه‌گیری شده برازش نسبتاً مطلوب دارد. چرا که مقادیر به‌دست‌آمده از شاخص‌های برازش حاکی از این است که شاخص‌های GFI, AGFI, NFI, CFI, IFI و CMIN/DF همه در بازه قابل‌قبول قرار دارند. بعلاوه بررسی شاخص RMSEA نیز حاکی از این است که مقدار بدست آمده (۰/۰۷) بنا به نظر مارش^۱ و همکاران (۲۰۰۴) و هو و بنتلر^۲ (۱۹۹۹) مبنی بر اینکه مقادیر ۰/۰۵ الی ۰/۰۸ در بازه تناسب قابل‌قبول قرار دارند؛ در بازه قابل‌قبول قرار دارد. در نتیجه با در نظر گرفتن برازش مطلوب شاخص‌ها، می‌توان بیان داشت که مدل پژوهش حاضر از برازش نسبتاً مطلوبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش میانجی گسلش شناختی و تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بدریخت‌انگاری بدن و اعتیاد به اینترنت طراحی شد. طبق نتایج به‌دست‌آمده الگوی ساختاری مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است. نتایج نشان داد که بدریخت‌انگاری بدن رابطه مستقیم و معنی‌داری با اعتیاد به اینترنت دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات آتک و همکاران (۲۰۲۴)، ایمپریوری^۳ و همکاران (۲۰۲۲) و گویتا و همکاران (۲۰۲۳) همسو بود. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت افراد مبتلا به BDD به دلیل اشتغال ذهنی مداوم با نگرانی‌های مربوط به ویژگی‌های ظاهری، معمولاً زمان زیادی را در اینترنت صرف مقایسه خود با تصاویر ایده‌آل‌شده یا ویرایش عکس‌ها برای رسیدن به استانداردهای زیبایی غیرواقعی می‌کنند. از سوی دیگر، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی با ارائه محتوای تصویری متمرکز بر استانداردهای زیبایی ایده‌آل، نارضایتی از بدن را تشدید کرده و وسواس فکری این افراد را تقویت می‌کند. همچنین، اینترنت برای این افراد به‌عنوان یک مکانیزم فرار از واقعیت و اجتناب از اضطراب اجتماعی عمل می‌کند، زیرا فضای مجازی امکان تعامل غیرمستقیم و کنترل‌شده با دیگران را فراهم می‌آورد. این رابطه دوسویه نشان می‌دهد که بدریخت‌انگاری بدن می‌تواند عاملی برای وابستگی به اینترنت باشد و از سوی دیگر، اعتیاد به اینترنت علائم و شدت BDD را افزایش می‌دهد (آتک و همکاران، ۲۰۲۴).

نتایج نشان داد که بدریخت‌انگاری بدن رابطه مستقیم و معنی‌داری با تنظیم هیجان ناسازگار دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات بولاین و همکاران (۲۰۲۱)، جیو و ژو (۲۰۲۴)، گویتا و همکاران (۲۰۲۳) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان استدلال کرد افراد مبتلا به بدریخت‌انگاری اغلب در مدیریت هیجانات منفی نظیر اضطراب، شرم و نارضایتی از خود ناتوان هستند و به الگوهای ناسازگار برای مدیریت این احساسات روی می‌آورند. این افراد به جای مواجهه مؤثر با اضطراب یا احساس شرم، به رفتارهای وسواسی و اجتنابی پناه می‌برند که این امر منجر به تشدید ناپایداری هیجانی و حفظ اختلال می‌گردد. همچنین، ناتوانی در استفاده از راهبردهای سازگار و در

5. Stechler & Henton
6. Yan
7. Tunney & Rooney
8. Gul & Gul

1. Marsh
2. Hu & Bentler
3. Imperatori
4. Bernstein

اختلالات روان‌شناختی به طور کامل بررسی گردد. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، توصیه می‌شود در تحقیقات آینده به بررسی اثربخشی مداخلات درمانی متمرکز بر راهبردهای سازگار خودنظم‌جویی هیجان و فاصله‌گیری شناختی در اختلالاتی مانند بدریخت‌انگاری بدن و بی‌اشتهایی عصبی پرداخته شود. این مداخلات ممکن است به کاهش شدت علائم و بهبود نتایج درمانی کمک کند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان این پژوهش از تمام شرکت‌کنندگانی که در این پژوهش همکاری و مساعدت نمودند، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

تعارض منافع

نویسندگان اظهار می‌دارند که در این مقاله هیچگونه تعارض منافی وجود نداشت.

منابع مالی

این پژوهش فاقد حمایت مالی بوده‌است.

ملاحظات اخلاقی

جهت رعایت ملاحظات اخلاقی به تمام شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه بوده و به‌صورت جمعی تحلیل خواهد شد. همچنین شرکت‌کنندگان در هر بخش از پژوهش می‌توانستند از ادامه پژوهش انصراف دهند.

نقش نویسندگان

سهیل ابوسعیدی جیرفتی: طراحی پژوهش، تحلیل داده‌ها و نگارش اولیه مقاله.

فاطمه نعمتی سوگلی تپه: تحلیل نتایج یافته‌ها و ویرایش علمی مقاله.

محیا پاشازاده: تحلیل نتایج یافته‌ها و ویرایش علمی مقاله.

نیلوفر ابوسعیدی جیرفتی: جمع‌آوری داده‌ها و بازبینی نهایی مقاله.

گسلش شناختی به معنای اجتناب از پردازش فعال اطلاعات یا قطع درگیری ذهنی در مواجهه با یک مسئله است، در حالی که اعتیاد به اینترنت با استفاده بیش‌ازحد و غیرقابل کنترل از اینترنت به منظور فرار از استرس یا هیجانات منفی تعریف می‌شود. بر همین اساس اعتیاد به اینترنت معمولاً با درگیری شناختی بالا همراه است، زیرا افراد مبتلا به این اختلال تمایل دارند زمان زیادی را به صورت وسواسی در فضای مجازی صرف کنند. آنها اغلب درگیر رفتارهایی مانند جستجوی مداوم اطلاعات، تعامل با شبکه‌های اجتماعی، یا بازی‌های آنلاین می‌شوند که به جای گسلش شناختی، نیازمند توجه و تمرکز مداوم است. به عبارت دیگر، اعتیاد به اینترنت به جای اجتناب از درگیری شناختی، به نوعی درگیری شناختی افراطی منجر می‌شود (گول و گول، ۲۰۲۳). لذا منطقی است گفته شود که گسلش شناختی رابطه معنی‌داری با اعتیاد به اینترنت ندارد.

علاوه بر این، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین بدریخت‌انگاری بدن با اعتیاد به اینترنت نقش میانجی ایفا می‌کند. این نتیجه با نتایج تحقیقات شی و همکاران (۲۰۲۴)، یان و همکاران (۲۰۲۲) و گوپتا و همکاران (۲۰۲۳) همسو بود. در تبیین این نتیجه می‌توان استدلال کرد افراد مبتلا به اختلال بدریخت‌انگاری بدن به دلیل نگرانی مداوم و افراطی درباره‌ی نقص‌های واقعی یا خیالی در ظاهر خود، هیجانات منفی شدیدی مانند شرم، اضطراب، افسردگی، یا نارضایتی از بدن را تجربه می‌کنند. این افراد برای مدیریت این هیجانات، به جای استفاده از راهبردهای سالم، به راهبردهای تنظیم شناختی هیجان ناسازگار متوسل می‌شوند. تنظیم هیجان ناسازگار شامل راهبردهایی مانند فاجعه‌سازی یا نشخوار فکری درباره نقص‌های ظاهری است که نه تنها هیجانات منفی را کاهش نمی‌دهد، بلکه می‌تواند آن‌ها را تشدید کند. در این میان، اینترنت به عنوان یک فضای امن و قابل کنترل برای فرار از واقعیت، کاهش قضاوت‌های اجتماعی، یا دسترسی به تأیید اجتماعی ظاهری (مانند لایک‌ها و کامنت‌ها در شبکه‌های اجتماعی) عمل می‌کند (یان و همکاران، ۲۰۲۲). به همین دلیل، افراد به صورت مکرر از اینترنت برای اجتناب از رویارویی با هیجانات منفی و کاهش احساس زشت بودن استفاده می‌کنند. این رفتار به تدریج تبدیل به یک عادت یا وابستگی می‌شود، زیرا اینترنت راه‌حلی سریع و موقت برای کاهش استرس فراهم می‌کند. در نتیجه، تنظیم هیجان ناسازگار مانند یک میانجی عمل کرده و باعث می‌شود که بدریخت‌انگاری بدن به طور غیرمستقیم، فرد را به استفاده بیش‌ازحد از اینترنت و در نهایت اعتیاد به آن سوق دهد (گوپتا و همکاران، ۲۰۲۳). این چرخه‌ی معیوب با تشدید نشانه‌های بدریخت‌انگاری بدن و کاهش توانایی فرد در مدیریت هیجانات سالم، به پایداری اعتیاد به اینترنت کمک می‌کند.

این پژوهش، مانند بسیاری از مطالعات دیگر، با محدودیت‌هایی همراه بوده است. یکی از اصلی‌ترین محدودیت‌ها استفاده از پرسشنامه‌های خودگزارشی بود که می‌تواند موجب بروز سوگیری‌ها و کاهش تعمیم‌پذیری نتایج گردد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از ابزارهای دقیق‌تر مانند روش‌های کیفی یا ترکیبی استفاده شود. همچنین برای بررسی روابط علت و معلولی دقیق‌تر، پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده به صورت طولی طراحی شوند تا تأثیرات بلندمدت عوامل مختلف، مانند همجوشی شناختی بر

References

- Aghajani, S., Gharib Bolouk, M., & Samadifard, H. R. (2019). The Relationship between Self-Concept, Cognitive Fusion and Social Well-Being with Body Dysmorphic Disorder among Female Teenagers. *RBS*, 17(3), 457-466. [In Persian] <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-681-fa.html>
- Abousaedi Jirofti, S., Nemati Sogolitappeh, F., Hashemi Nosrat Abad, T., & Taleblu, M. (2024). The Relationship between Shame and Problematic use of the Internet; The Mediating Role of Impulsivity and Maladaptive Emotion Regulation. *Social Psychology Research*, 14(54), 113-125. [In Persian] <https://doi.org/10.22034/spr.2024.442601.1920>
- Ahmadpour, J., Asghari, Z., Soltanian, A., Mohammadi, Y., & Pouralajal, J. (2018). Validity and reliability study of the Persian version of the Harmful Internet Use Questionnaire. *Iranian Journal of Epidemiology*, 14(1), 53-62. [In Persian] <http://irje.tums.ac.ir/article-1-5964-fa.html>
- Rabiei, M., Khorramdel, K., Kalantari, M., & Molavi, H. (2009). Factor structure, reliability and validity of the revised Yale-Brown Obsessive-Compulsive Disorder Scale for Body Dysmorphic Disorder among students. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Thought and Behavior)*, 15(4 (59th issue)), 343-350. [In Persian] <http://noo.rs/Ohkxo>
- Rahimi, F., & Rahim Aghaei, F. (2024). Predicting stereotypes based on internet addiction and loneliness in medical students in western Mazandaran. *Islamic Azad University Medical Sciences Quarterly*, 34(4), 450-455. [In Persian] <https://doi.org/10.61186/iau.34.4.450>
- Qavi, Z., Tavoli, A., & Zahraei, S. (2023). Psychometric properties of the Persian version of the Cognitive Fusion-Body Image Questionnaire (CFQ-BI). *Applied Family Therapy*, 4(5), 423-437. [In Persian] <https://www.magiran.com/p2677898>
- Yousefi, F. (2006). The Relationship of Cognitive Emotion Regulation Strategies with depression and Anxiety in Students of Special Middle Schools for Talented Students in Shiraz. *JOEC*, 6(4), 871-892. [In Persian] <http://joec.ir/article-1-393-fa.html>
- American Psychiatric Association. (2022). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed., Text Revision). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. <https://psychiatryonline.org/doi/abs/10.1176/appi.books.9780890425787>
- Ateq, K., Alhajji, M., & Alhusseini, N. (2024). The association between use of social media and the development of body dysmorphic disorder and attitudes toward cosmetic surgeries: a national survey. *Frontiers in Public Health*, 12, 1324092. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1324092>
- Bernstein, E. E., Phillips, K. A., Greenberg, J. L., Curtiss, J., Hoepfner, S. S., & Wilhelm, S. (2023). Mechanisms of cognitive-behavioral therapy effects on symptoms of body dysmorphic disorder: A network intervention analysis. *Psychological medicine*, 53(6), 2531-2539. <https://tr.ir/ahmc8n>
- Boullion, G. Q., Witcraft, S. M., Schadeegg, M. J., Perry, M. M., & Dixon, L. J. (2021). Emotion Regulation Difficulties and Depression Among Individuals With Dermatological and Body Dysmorphic Concerns. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 209(9), 650-655. https://journals.lww.com/jonmd/fulltext/2021/09000/Emotion_Regulation_Difficulties_and_Depression.7.aspx
- Caplan, S. E. (2010). Theory and measurement of generalized problematic Internet use: A two-step approach. *Computers in human behavior*, 26(5), 1089-1097. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.03.012>
- Carbonell, X., Chamarro, A., Oberst, U., Rodrigo, B., & Prades, M. (2018). Problematic use of the internet and smartphones in university students: 2006–2017. *International journal of environmental research and public health*, 15(3), 475. <https://tr.ir/o4q1gk>
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive emotion regulation questionnaire–development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and individual differences*, 41(6), 1045-1053. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.04.010>
- Gillanders, D. T., Bolderston, H., Bond, F. W., Dempster, M., Flaxman, P. E., Campbell, L., ... & Remington, B. (2014). The development and initial validation of the cognitive fusion questionnaire. *Behavior therapy*, 45(1), 83-101. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2013.09.001>
- Gjoneska, B., Potenza, M. N., Jones, J., Corazza, O., Hall, N., Sales, C. M., ... & Demetrovics, Z. (2022). Problematic use of the internet during the COVID-19 pandemic: Good practices and mental health recommendations. *Comprehensive psychiatry*, 112, 152279. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2021.152279>
- Gu, Y. Q., & Zhu, Y. (2023). A randomized controlled trial of mindfulness-based cognitive therapy for body dysmorphic disorder: Impact on core symptoms, emotion dysregulation, and executive functioning. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 81, 101869. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2023.101869>
- Gul, A., & Gul, H. (2023). Sluggish cognitive tempo (Cognitive Disengagement Syndrome) symptoms are more associated with a higher risk of internet addiction and internet gaming disorder than ADHD symptoms: a study with medical students and resident doctors. *Research in Developmental Disabilities*, 139, 104557. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2023.104557>
- Gupta, M., Jassi, A., & Krebs, G. (2023). The association between social media use and body dysmorphic symptoms in young people. *Frontiers in Psychology*, 14, 1231801. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1231801>
- Imperatori, C., Panno, A., Carbone, G. A., Corazza, O., Taddei, I., Bernabei, L., ... & Bersani, F. S. (2022). The association between social media addiction and eating disturbances is mediated by muscle dysmorphia-related symptoms: a cross-sectional study in a sample of young adults. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 27(3), 1131-1140. <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01232-2>

- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications. <https://ttr.ir/mm8eop>
- Lincoln, T. M., Schulze, L., & Renneberg, B. (2022). The role of emotion regulation in the characterization, development and treatment of psychopathology. *Nature Reviews Psychology*, 1(5), 272-286. <https://www.nature.com/articles/s44159-022-00040-4>
- Liu, S., Hu, W., Yang, Y., & Yang, F. (2023). Body dissatisfaction and smartphone addiction: the mediation role of intrusive imagery and fear of negative evaluation. *Frontiers in Psychology*, 14, 1217220. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1217220>
- López Jr, R., Esposito-Smythers, C., Defayette, A. B., Harris, K. M., Seibel, L., & Whitmyre, E. D. (2024). Relations between discrimination, rejection sensitivity, negative affect, and decrements in problem-solving ability following social rejection: An experimental investigation. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 54(2), 233-249. https://scholar.google.com/scholar?cluster=5160439344125636402&hl=en&as_sdt=0.5
- Luo, H., Gong, X., Chen, X., Hu, J., Wang, X., Sun, Y., ... & Zhang, X. (2022). Exploring the links between alexithymia and cognitive emotion regulation strategies in internet addiction: A network analysis model. *Frontiers in Psychology*, 13, 938116. <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2022.938116/full>
- Oliveira, M. F., Coimbra, M., & Ferreira, C. (2024). How does the experience of shame impact body dysmorphic symptomatology? Exploring the role of mindfulness and body image-related cognitive fusion. *Current Psychology*, 43(15), 13454-13464. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05385-4>
- Phillips, K. A., Hollander, E., Rasmussen, S. A., et al. (1997). A severity rating scale for body dysmorphic disorder: development, reliability, and validity of a modified version of the YaleBrown Obsessive Compulsive Scale. *Psychopharmacol Bull*, 33(1), 17. <https://ttr.ir/rk7bfi>
- Shi, C., Chen, W., Huang, J., & Ren, Z. (2024). Cognitive Fusion and Experiential Avoidance Sequentially Mediate the Relationship Between Cyber Victimization and Depression in Adolescents. *The Journal of Early Adolescence*, 44(4), 517-537. <https://ttr.ir/a5gu34>
- Stechler, N., & Henton, I. (2022). "If only he were blind": Shame, trauma, and dissociation among women with body dysmorphic disorder in physically intimate relationships. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 17(1), 2015871. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17482631.2021.2015871>
- Tang, H., Li, Y., Dong, W., Guo, X., Wu, S., Chen, C., & Lu, G. (2024). The relationship between childhood trauma and internet addiction in adolescents: A meta-analysis. *Journal of behavioral addictions*, 13(1), 36-50. <https://doi.org/10.1556/2006.2024.00001>
- Theofilis, P., Doumani, G., Tsatsani, G. C., Volis, N., Kampourelli, A., Thimis, V., ... & Kalaitzidis, R. (2024). The Role of Hypertension in Cognitive Dysfunction. *Journal of clinical medicine*, 13(19), 5979. <https://www.mdpi.com/2077-0383/13/19/5979>
- Tunney, C., & Rooney, B. (2023). Using theoretical models of problematic internet use to inform psychological formulation: A systematic scoping review. *Clinical child psychology and psychiatry*, 28(2), 810-830. <https://doi/abs/10.1177/13591045221104569>
- Yan, X., Gao, W., Yang, J., & Yuan, J. (2022). Emotion regulation choice in internet addiction: less reappraisal, lower frontal alpha asymmetry. *Clinical EEG and Neuroscience*, 53(4), 278-286. <https://doi.10.1177/15500594211056433>